

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський державний аграрний університет

Кафедра обліку і оподаткування

**«БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ
В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН»**

**Збірник наукових праць Всеукраїнської науково-
практичної конференції**

1

ПОЛТАВА 2022

УДК 657

Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін:
Збірник наукових праць Всеукраїнської науково-практичної конференції.
м. Полтава, 27 жовтня 2022 р. Полтава, 2022. 1496 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова організаційного комітету:

КАНЦЕДАЛ НАТАЛІЯ – к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Секретар організаційного комітету:

ЛЕГА ОЛЬГА – к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Члени організаційного комітету:

ВНУКОВА НАТАЛІЯ, д.е.н., професор, професор кафедри митної справи і фінансових послуг Харківського національного економічного університету, провідний науковий співробітник НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрнУ, заслужений економіст України

ГНАТИШИН ЛЮДМИЛА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ЄРШОВА НАТАЛІЯ - д.е.н, професор, професор кафедри обліку і фінансів Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

МАЛИШКІН ОЛЕКСАНДР - д.е.н., професор, САРА, експерт з обліку та оподаткування

МУРАВСЬКИЙ ВОЛОДИМИР - д.е.н., професор кафедри обліку і оподаткування Західноукраїнського національного університету

ПЕРЕРВА ПЕТРО - д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

СЛАВКОВА ОЛЕНА - д.е.н, професор кафедри бухгалтерського обліку, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

СУК ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

ГУБАРИК ОЛЬГА - к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою Дніпровського державного аграрно-економічного університету

ПРОКОПИШИН ОКСАНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ПРИЙДАК ТЕТЯНА– к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю, завідувач відділу з питань інтелектуальної власності Полтавського державного аграрного університету

ЯЛОВЕГА ЛЮДМИЛА – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

© Автори, 2022

© Кафедра обліку і оподаткування, 2022

© Полтавський державний аграрний університет, 2022

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ НА МІКРО- ТА МАКРОРІВНЯХ	
Андрієнко В.О., Науковий керівник – Пархаєва Н. В. РИНОК ФРАНЧАЙЗИНГУ В УКРАЇНІ	7
Андросова Т.В., Макарова А.М. ЦИФРОВІ ТРЕНДИ БІЗНЕСУ ЯК ФАКТОР ДОДАТКОВИХ МОЖЛИВОСТЕЙ В УКРАЇНІ	9
Афенді А.І., Науковий керівник – Пашкуда Т.В. РИНОК МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ	12
Бачинський Д. В., Науковий керівник – Піхняк Т. А. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА	15
Бачинський Д. В., Науковий керівник – Ткачук Н. М. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА	18
Беркало М. В., Науковий керівник - Дорогань-Писаренко Л. О. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ	20
Боднар І.О., Науковий керівник – Мустеца І.В. ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ АУДИТОРСЬКОГО КОНСАЛТИНГУ НА УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	25
Божко К. В., Науковий керівник - Писаренко С.В. ПОКАЗНИКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА В ПІДПРИЄМСТВІ	28
Navrylenko Ya., Supervisor – Zaika S. FEATURES OF THE APPLICATION OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN HUMAN RESOURCE MANAGEMENT	31
Гаврилюк Т.М., Науковий керівник – Кубецька О.М. МЕТОДИ ПІДБОРУ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	34
Галянт Д.М., Науковий керівник – Арзянцева Д. А. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ РЕСУРСНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА	37
Галянт А. М., Науковий керівник – Піхняк Т. А. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ВИРОБНИЧИХ ПОТУЖНОСТЕЙ ПІДПРИЄМСТВ ТА ФАКТОРИ, ЩО ЇХ ВИЗНАЧАЮТЬ	40
Галянт Д.М., Науковий керівник – Піхняк Т. А. РОЛЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА	45
Гончар Є.А., Науковий керівник – Волошина-Сідей В.В. ХАРАКТЕРИСТИКА БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ НА МІКРОРІВНІ	46
Гриценко Н.В. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТРАНСПОРТНОЇ ЛОГІСТИКИ	49
Гузе С.К., Науковий керівник – Новік І.О. МІСЦЕ POWER ВІ У ПІДВИЩЕННІ ПРОДУКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА У МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИНАХ	51
Гулик Т.В., Задорожня В.В. НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ РОБОТИ ПІДПРИЄМСТВА	54
Гулик Т.В., Сичук В.М. УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ФУНКЦІОНУВАННЯ БІЗНЕСУ НА ОСНОВІ СИСТЕМИ ЗБАЛАНСОВАНИХ ПОКАЗНИКІВ (ASC)	56

Булах І.І. ФІНАНСОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	864
Гладун Ю.І., Синчак В. П. ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ	867
Горчиця Ю.П., Науковий керівник – Ткачук Н.М. ЗАЛУЧЕНІ РЕСУРСИ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ ТА МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ НИМИ	870
Дроботя Я. А., Дорошенко О. О., Зоря С. П. ФІНАНСОВІ РИЗИКИ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	873
Євдокімова М.О. ПЛАТІЖНІ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ФУНКЦІОНУВАННЯ	876
Єфименко К.Р., Науковий керівник – Дранус В.В. БАНКІВСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	879
Зайцева Л.О. ПРАКТИКА ФІНАНСУВАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНИХ КОМПАНІЙ	882
Ищенко Д. Г., Науковий керівник – Крилов Д. В. ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ НЕПЛАТОСПРОМОЖНИХ БАНКІВ НА ФІНАНСОВУ СТАБІЛЬНІСТЬ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	884
Каур Т.О., Науковий керівник – Бурковська А.І. УПРАВЛІННЯ КОМУНІКАЦІЙНИМ ПРОЦЕСОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ	887
Качинська А. Ю., Науковий керівник – Нікольчук Ю. М. ВПЛИВ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ НА ТЕМПИ ТА ПРОПОРЦІЇ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ	890
Кіптяк В. А., Науковий керівник – Ткачук Н. М. МОЖЛИВОСТІ ЗБІЛЬШЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ БАНКУ ЗА ДОПОМОГОЮ ВПРОВАДЖЕННЯ АУТСОРСИНГУ ТА АНАЛІТИКИ КЛІЄНТСЬКОЇ БАЗИ	892
Клименко В.О., Науковий керівник – Прокопчук О.Т. ТЕОРЕТИЧНА СУТНІСТЬ ТА ВМОТИВОВАНІСТЬ РОЗВИТКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ	895
Клиша О. О., Науковий керівник – Лега О. В. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ	897
Коверза А.І., Науковий керівник – Волошина-Сідей В.В. РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ	900
Колотуха С.М. ВЕКТОР РОЗВИТКУ КРЕДИТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУБ'ЄКТІВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ	903
Корощенко М.Г., Науковий керівник – Кучеркова С.О. ПОДАТКОВІ ЗМІНИ ТА ПІЛЬГИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	906
Kosyk V., Kierownik naukowy – Moroz N. POMOC FINANSOWA DLA UKRAINY OD MIĘDZYKARODOWYCH PARTNERÓW W CZASIE WOJNY	909
Котенко У. М. ІНВЕСТИЦІЙНІ АПЕТИТИ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	912
Крижанівська Д.М., Науковий керівник – Котенко У.М. КОНТРОЛЬ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	915
Кубіна А. П., Науковий керівник – Ткачук Н.М. ІНФЛЯЦІЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ	918
Кулаков Є.В., Науковий керівник – Кривуля П.В. ВИКОРИСТАННЯ У НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ МУЛЬТИВАЛЮТНОЇ СИСТЕМИ, ЯК СПОСІБ РОЗМЕЖУВАННЯ ВАЛЮТИ НА СФЕРИ ВИКОРИСТАННЯ ТА ЇХ РЕГУЛЮВАННЯ	921

ДРОБОТЯ Я. А., к.е.н., доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
ДОРОШЕНКО О. О., к.е.н., доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
ЗОЛЯ С. П., к.е.н., доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава

ФІНАНСОВІ РИЗИКИ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Ризик – це категорія, яка властива будь-якій ситуації, будь-якій дії, тобто кожна дія, кожне рішення є ризиковим. Фінансовий ризик – це ризик, який призводить до фінансових втрат. Фінансові втрати можуть виникати на макро- і на мікрорівні, як у юридичних осіб, так і у фізичних. З нашого погляду, будь-яку ризикову дію, ситуацію варто розглядати як таку, що призведе до фінансових втрат. Тож, досліджуючи питання фінансових ризиків в житті сучасного суспільства визначимось які саме це ризики. Найбільш значущою, з нашого погляду, є видова класифікація фінансових ризиків, згідно даної класифікації проаналізуємо фінансові ризики за видами на макро- та на мікрорівні, властиві фізичним та юридичним суб'єктам.

Таблиця 1

Фінансові ризики сучасного суспільства за видовою класифікацією: макрорівень

873

Вид фінансово-го ризику	Держава в цілому	Окремі суб'єкти держави (юридичні і фізичні)
Ризик зниження фінансової стійкості	Виникає в державі внаслідок надмірного накопичення зовнішнього та внутрішнього державного боргу	Втрата фінансової стійкості держави здійснює вплив на всіх без винятку юридичних і фізичних суб'єктів держави
Ризик неплатоспроможності	Виникає в державі внаслідок розбалансування грошових потоків в державі	Розбалансованість грошових потоків в державі провокує розбалансованість грошових потоків всіх без винятку юридичних і фізичних суб'єктів держави
Інвестиційний	Нестабільність економічної, політичної, соціальної ситуації в державі провокує до скорочення інвестицій в державу	Скорочення інвестицій в державу провокує скорочення інвестиційних потоків всіх без винятку юридичних і фізичних суб'єктів
Інфляційний	Нестабільність політичної та економічної ситуації в державі, невдале управління з боку центрального банку провокує знецінення грошової одиниці	Знецінення грошової одиниці провокує до знецінення всіх грошових заощаджень та втрати купівельної спроможності, розвитку бартерних операцій всіх без винятку юридичних і фізичних суб'єктів
Відсотковий	Нестабільність політичної та економічної ситуації в державі, невдале управління з боку центрального банку провокує до зміни процентної ставки на	Зміна процентної ставки на фінансовому ринку провокує зміну відсоткової ставки на фінансові інструменти для юридичних та фізичних суб'єктів

Вид фінансово-го ризику	Держава в цілому	Окремі суб'єкти держави (юридичні і фізичні)
	фінансовому ринку	
Валютний	Нестабільність політичної та економічної ситуації в державі, невдале управління з боку центрального банку провокує до нестабільності валюти та зміни валютного курсу	Нестабільність валюти провокує фінансові втрати як суб'єктів, що здійснюють ЗЕД, так і внутрішніх суб'єктів, що закуповують іноземні товари
Депозитний	Нестабільність політичної та економічної ситуації в державі, невдале управління з боку центрального банку провокує до нестабільності функціонування банківської системи в цілому	Нестабільність банківської системи в цілому провокує нестабільність діяльності окремих банків, що формує ризик неповернення коштів вкладникам банку
Кредитний	Нестабільність політичної та економічної ситуації в державі, невдале управління з боку центрального банку провокує до нестабільності функціонування банківської системи в цілому	Нестабільність банківської системи в цілому провокує нестабільність діяльності окремих банків, що формує ризик відмови у позикових коштах суб'єктам держави
Податковий	Нестабільність політичної та економічної ситуації в державі, невдале управління з боку держави, неефективна податкова політика провокує змін в податковому кодексі стосовно ставок оподаткування, умов здійснення податкових платежів, відміни податкових пільг тощо	Провокує зміни в податковому навантаженні, умовах адміністрування податків, скасування пільг в оподаткуванні для суб'єктів держави
Структурний	Незбалансованість платіжного балансу держави: висока вага постійних витрат	Незбалансованість витрат суб'єктів держави з їх поділом на постійну та змінну складову
Криміно-генний	Загальна політична, економічна, соціальна ситуація в державі	Провокує втрати для всіх членів держави

Досліджуючи питання фінансових ризиків в суспільстві варто також сказати про те, що більшість із фінансових ризиків за видовою класифікацією мають як систематичну, так і несистематичну складову. Так, несистематична складова фінансових ризиків в суспільстві формується на рівні держави, світового господарства, окремі суб'єкти не мають впливу на цю складову фінансових ризиків, вони можуть лише пристосуватись до неї. Несистематична складова фінансових ризиків, навпаки є складовою, що залежить від дій конкретних суб'єктів суспільства, цією складовою фінансового ризику можна управляти.

Отже, фінансові ризики в суспільстві – це ризики, що мають систематичну та несистематичну складову і властиві всім без винятку суб'єктам в межах держави.

**Фінансові ризики сучасного суспільства за видовою класифікацією:
мікрорівень**

Вид фінансового ризику	Юридичні суб'єкти	Фізичні суб'єкти
Ризик зниження фінансової стійкості	Фінансові втрати внаслідок: 1) накопичення зовнішнього і внутрішнього боргу в державі; 2) надмірного використання позикового капіталу окремими суб'єктами	
Ризик неплатоспроможності	Фінансові втрати внаслідок: 1) розбалансованості грошових потоків в державі; 2) розбалансованості грошових потоків за часовою ознакою окремого суб'єкту	
Інвестиційний	Фінансові втрати внаслідок: 1) інвестиційної діяльності в межах держави; 2) здійснення інвестиційної діяльності окремим суб'єктом	
Інфляційний	Фінансові втрати від знецінення капіталу, доходів: 1) в цілому в межах держави; 2) в межах окремого суб'єкту держави	
Відсотковий	Фінансові втрати спричинені змінами відсоткової ставки на фінансовому ринку	
Валютний	Фінансові втрати спричинені змінами валютного курсу	
Депозитний	Фінансові втрати спричинені неможливістю повернення власних депозитів: 1) внаслідок ситуації в державі, в окремій банківській установі; 2) внаслідок власного рішення суб'єкту стосовно вибору банку	
Кредитний	Фінансові втрати спричинені неможливістю отримання кредитних ресурсів, невчасністю повернення заборгованості: 1) внаслідок ситуації в державі, в окремій банківській установі; 2) внаслідок власного рішення суб'єкту стосовно вибору банку, стосовно міжгосподарського кредиту, формування дебіторської заборгованості	
Податковий	Фінансові втрати спричинені податковою політикою держави	
Структурний	Фінансові втрати спричинені: 1) розбалансованістю платіжного балансу держави; 2) розбалансованістю грошових потоків в розрізі окремих юридичних і фізичних суб'єктів	
Криміногенний	Фінансові втрати спричинені: 1) загальною нестабільністю в державі; 2) конкретними рішеннями юридичних та фізичних суб'єктів	

875

Список використаних джерел:

1. Бланк И.А. Управление финансовыми рисками: учебник. К.: Ника-Центр, 2005. 600 с.
2. Дроботя Я. А. Особливості систематичних та несистематичних ризиків сільськогосподарських підприємств. *Вісник Харківського національного аграрного університету імені В. В. Докучаєва. Серія «Економічні науки»*. Харків: ХНАУ. 2017. № 1. С. 51-57.
3. Дроботя Я. А. Особливості парадигми фінансових ризиків ТНК. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Миколаїв: Миколаївський національний університет ім. В. О. Сухомлинського. 2017. № 18. URL: <http://global-national.in.ua/archive/18-2017/86.pdf>.